

BESLUT

2018-03-19

Dnr: 18/00357

SAKEN

Agenda, SVT2, 2018-01-14, inslag om samvetsfrihet; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

I det så kallade löpet sa programledaren följande.

Frågan om svenska barnmorskor ska kunna vägra utföra abort kan komma att prövas av Europadomstolen. Debatt om samvetsfrihet mellan europaparlamentarikerna [personnamn] och [personnamn].

Inslaget inleddes med ett reportage från Norge där det är tillåtet för barnmorskor att vägra utföra abort. I reportaget medverkade en svensk barnmorska som flyttat till Norge på grund av rätten till samvetsfrihet.

Reportaget följdes upp av en studiodebatt mellan två europaparlamentariker från Vänsterpartiet respektive Kristdemokraterna. Vänsterpartisten försvarade den svenska lagstiftningen och kristdemokraten förespråkade samvetsfrihet.

ANMÄLAN

Inslaget är anmält av RFSU som anser följande.

Frågan som inslaget berörde var högst kontroversiell och komplex och behövde belysas ur ett antal aspekter.

Reportaget var klart vinklat och den ensidiga utgångspunkten för reportaget tydliggjordes inte för publiken. Reportaget var drygt sex minuter långt, där endast nio sekunder användes för att problematisera vad vårdvägran innebär

genom en kort intervju med en företrädare för SKL. I övrigt fungerade reportaget som en reklamfilm för Alliance Defending Freedom (ADF) genom att lyfta den lilla människans kamp för att få vårdvägra. Reportaget var tonsatt med finstämd musik samtidigt som barnmorskan erbjöds tillfälle att, i bästa sändningstid, plädera för hennes inställning till abort och hur bra det fungerade i Norge med så kallad reservasjonsrett.

Reportaget innehöll inte information om hur hälso- och sjukvården är organiserad i Norge, där barnmorskor har en annan kompetensbeskrivning än i Sverige och därmed inte har samma ansvar för den sexuella och reproduktiva hälsan. Det borde ha funnits information om konsekvenser för kvinnors tillgång till abort i Norge då det riskerar att uppstå situationer när norska kvinnors aborträtt äventyras. Vidare framgick det inte att Sverige aktivt valde bort att införa en samvetsklausul vid införandet av den svenska abortlagen 1974 av hänsyn till den abortsökande kvinnan. Det varken nämndes eller problematiserades i reportaget att barnmorskans fall finansieras och har annat stöd från ADF; en kristen konservativ organisation som driver en kampanj internationellt för att inskränka aborträtten. Det framgick inte i reportaget att samma grupp av jurister som driver barnmorskans fall, vilka har rötter i organisationer som arbetar mot abort, driver flera liknande fall och vill vara med och "utmana den svenska aborträtten" genom att driva frågan om samvetsklausuler. Ramen för den efterföljande debatten var därmed inte korrekt satt och inslaget gav en felaktig och vinklad bild till *Agendas* publik.

I debatten fick två förvisso olika ståndpunkter komma fram genom europaparlamentarikerna. Vänsterpartisten lyfte in flera av de aspekter RFSU saknade i reportaget, dock som en partsinlägga. Under den efterföljande debatten erbjöds vidare kristdemokraten längre talartid, vilket RFSU anser är besvärande. Inte minst mot bakgrund av kristdemokraternas tydliga koppling till *Agenda* då han tidigare varit programledare för programmet.

RFSU anmäler i första hand reportaget men vill betona att den efterföljande debatten inte kan anses vara ett tydliggörande av reportagets ensidighet. Själva debatten kan vidare i sig även ifrågasättas utifrån kravet på opartiskhet.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Sveriges Television ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag. Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller

programpresentationen.

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har granskat det aktuella inslaget mot bakgrund av anmälan. Enligt nämndens bedömning strider inslaget inte mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Kristina Ståhl efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik